

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан

доц. А.В. Сташишин

“12” січня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„Місцеві фінанси”

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань: **07 «Управління та адміністрування»**

спеціальність: **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

освітня програма: **«Фінанси, митна та податкова справа»**

освітній ступінь бакалавр

форма навчання: денна

(денна, заочна)

Програма навчальної дисципліни «Місцеві фінанси» для студентів, які навчаються за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» освітнього ступеня бакалавр денної форми навчання – 23 с.

Розробник:

Ватаманюк-Зелінська У.З. – професор кафедри фінансового менеджменту, д.е.н., доцент

Круглякова В.В. – доц. кафедри фінансового менеджменту, к.е.н.

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри фінансового менеджменту
Протокол № 5/1 від “30” грудня 2020 р.

Завідувач кафедри

проф. Ситник Н.С.

Затверджено Вченою радою факультету управління фінансами та бізнесу
Протокол № 6 від “12” січня 2021 р.

ЗМІНИ
до програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри (перезатвердження робочої програми)	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри
2020-2021	Відповідно до наказу Ректора про навчання у другому семестрі 2020-2021 навчального року, починаючи з 09.02.2021 р. лекції з навчальної дисципліни «Місцеві фінанси» проводяться онлайн із використанням технологій дистанційного навчання – хмарного середовища Office 365. Практичні (семінарські) заняття проводяться в очному форматі.	04.02.2021р. № 7	

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Система фінансово-економічних відносини, що виникають на різних рівнях адміністративно-територіальних утворень у процесі формування, розподілу і використання фінансових ресурсів, необхідних органам місцевого самоврядування для виконання власних та делегованих повноважень.

Мета навчальної дисципліни

Вивчення засад організації місцевих фінансів та набуття практичних навичок застосування інструментарію управління фінансовими ресурсами місцевого самоврядування виходячи із розмежування функцій і повноважень державних та місцевих органів влади.

Основні завдання

- формування теоретичних знань та виробленні практичних навичок у сфері залучення та використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування і підприємств місцевого господарства;
- вивчення основних принципів організації фінансових відносин між державними та місцевими органами влади;
- визначення проблем реформування місцевих фінансів в процесі ринкової трансформації національної економіки;
- визначення напрямів розбудови місцевих фінансових інститутів за умови децентралізації;
- формування навичок застосовувати норми законодавства на рівні самоврядування територіальної громади у професійній діяльності.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Митна справа	Фінансова безпека
Фінансовий ринок	Бюджетні інвестиції і інститути розвитку
Фінансовий аналіз	Публічні закупівлі
Податкова система	Управління ризиками у податково-митній сфері

1.2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Загальні компетентності (ЗК)

- ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
- ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК10. Здатність працювати у команді.
- ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК12 Здатність працювати автономно.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)

- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку місцевих фінансів, оцінювати ефективність цього процесу
- СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних зарубіжних та національної системи місцевих фінансів
- СК03. Здатність до діагностики стану системи місцевих фінансів: доходів, видатків, інституту комунальної власності, місцевих запозичень і гарантій

- СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач
- СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері організації на місцевому рівні бюджетного процесу
- СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері місцевих фінансів
- СК07. Уміння складати та аналізувати фінансово-бюджетну звітність
- СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.
- СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

**Програмні результати навчання
відповідно до освітньо-професійної (ПР)**

- ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування місцевих фінансових інститутів
- ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних зарубіжних та національної системи місцевих фінансів
- ПР04. Знати механізм функціонування місцевих фінансів, у т.ч. участі держави у формуванні доходів місцевих бюджетів
- ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері місцевого самоврядування
- ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.
- ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан розрахунків з бюджетами
- ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері місцевих фінансів.
- ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері місцевих фінансів.
- ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.
- ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик системи місцевих фінансів, а також особливостей поведінки її суб'єктів.
- ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
- ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

**РОЗДІЛ 2. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„МІСЦЕВІ ФІНАНСИ”**

Характеристика навчальної дисципліни							
Шифр та найменування галузі знань: 07 «Управління та адміністрування»			Цикл дисциплін за навчальним планом: <i>нормативна навчальна дисципліна циклу професійної та практичної підготовки</i>				
Код та назва спеціальності: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»			Освітній ступінь: <i>бакалавр</i>				
Освітня програма: «Фінанси, митна та податкова справа»							
Курс: 4 Семестр: 8			Методи навчання: лекції, семінарські заняття, практичні заняття, самостійна робота, ІНР (творчі завдання), робота в бібліотеці, складання схем тощо.				
Кількість кредитів ECTS	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Лекції	Семінари, практичні	Заліки по модулях (контрольні роботи)	Самостійна робота студента (СРС)	Індивідуальна робота студента (ІР)
4	120	72	36	36	-	30	18
Кількість тижневих годин		Кількість змістових модулів (тем)	Кількість заліків по модулях/контрольних робіт		Вид контролю		
Л-4; С-3		9	-		екзамен		

РОЗДІЛ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
1.	<i>Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів</i>
2.	<i>Організація бюджетного процесу на місцевому рівні</i>
3.	<i>Застосування ПЦМ у бюджетному процесі</i>
4.	<i>Фінансово-матеріальна основа місцевого самоврядування</i>
5.	<i>Доходи місцевих бюджетів</i>
6.	<i>Планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів</i>
7.	<i>Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання</i>
8.	<i>Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства</i>
9.	<i>Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні</i>

РОЗДІЛ 3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів

Призначення і сутність місцевих фінансів. Функції місцевих фінансів. Склад місцевих фінансових інститутів. Функції місцевого самоврядування в Україні. Поняття, функції та правовий статус територіальної громади. Структура місцевих фінансів. Нормативно-правова база місцевих фінансів. Власні та делеговані повноваження органів місцевого самоврядування та способи їх реалізації. Роль місцевих фінансів у соціально-економічному розвитку територій. Міжнародні стандарти організації місцевих фінансів. Світовий досвід організації місцевих фінансів. Моделі організації місцевого самоврядування. Європейська хартія місцевого самоврядування: основні принципи організації місцевих фінансів.

Тема 2. Організація бюджетного процесу на місцевому рівні

Роль місцевих бюджетів у бюджетній системі України. Застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі. Організаційні засади складання прогнозів місцевих бюджетів та проектів місцевих бюджетів. Складання та схвалення прогнозу місцевого бюджету. Проект рішення про місцевий бюджет та матеріали, що до нього додаються, предмет регулювання рішення про місцевий бюджет. Затвердження місцевих бюджетів. Виконання місцевих бюджетів. Особливості формування надходжень та здійснення витрат місцевого бюджету у разі несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет. Звітність про виконання місцевих бюджетів.

Тема 3. Застосування ПЦМ у бюджетному процесі. Партисипативне бюджетування.

Бюджетна програма. Показники виконання бюджетної програми. Моніторинг виконання програми. Оцінка ефективності бюджетної програми. Паспорти бюджетних програм місцевого бюджету. Звіти про виконання паспортів бюджетних програм. Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання. Термін подання звіту про виконання паспорту бюджетної програми. Завдання партисипативної концепції фінансової політики соціально-економічного розвитку територіальних громад. Партисипативний бюджет. Переваги партисипативного бюджетування. Інструменти фінансування розвитку місцевих спільнот. Краудфандинг. Фонди розвитку громад.

Тема 4. Фінансово-матеріальна основа місцевого самоврядування

Склад місцевих фінансових ресурсів та оцінка автономії місцевих органів влади. Участь держави у формуванні доходів місцевих бюджетів. Використання вільного залишку коштів місцевих бюджетів. Утворення цільових фондів. Місцеві податки і збори. Участь органів місцевого самоврядування у фінансово-кредитних відносинах. Місцеві позики в Україні та управління боргом органів місцевого самоврядування. Нетрадиційні джерела дохідної частини самоврядних бюджетів.

Тема 5. Доходи місцевих бюджетів

Формування дохідної бази місцевих бюджетів. Джерела доходів місцевих бюджетів. Доходи загального фонду місцевого бюджету. Доходи спеціального фонду місцевого бюджету. Формування бюджету розвитку. Резервні фонди місцевих органів самоврядування. Характеристика доходів місцевого бюджету. Характеристика місцевих податків і зборів як джерела дохідної бази місцевих бюджетів. Основні напрямки зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів. Планування доходів місцевих бюджетів.

Тема 6. Планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів

Характеристика видатків місцевих бюджетів. Видатки загального фонду місцевого бюджету. Видатки спеціального фонду місцевого бюджету. Видатки бюджету розвитку. Методи планування видаткової частини місцевих бюджетів. Порядок фінансування видатків місцевих бюджетів. Ефективне здійснення видатків з місцевих бюджетів. Організація надання державних і громадських послуг. Конституційні гарантії з надання громадських послуг органами місцевого самоврядування в Україні. Фінансування делегованих повноважень органами місцевого самоврядування. Фінансування власних повноважень органами місцевого самоврядування. Планування видаткової частини місцевих бюджетів.

Тема 7. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання

Поняття та мета регулювання міжбюджетних відносин. Види міжбюджетних трансфертів. Горизонтальне вирівнювання податкоспроможності бюджетів міст обласного значення, бюджетів об'єднаних територіальних громад, районних бюджетів. Міжбюджетні трансферти між місцевими бюджетами. Порядок перерахування міжбюджетних трансфертів. Методи бюджетного регулювання. Інструменти бюджетного регулювання.

Тема 8. Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства

Інститут комунальної власності у системі місцевих фінансів. Поняття про комунальну власність і об'єкти права комунальної власності. Місцеве господарство і його роль у формуванні місцевих бюджетів. Види комунальних підприємств. Сутність і склад комунального господарства. Особливості організації фінансів житлово-комунального господарства. Особливості фінансової діяльності підприємств комунальної власності. Основні напрями реформування комунального сектора в Україні.

Тема 9. Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні

Об'єкти та суб'єкти фінансового контролю на місцевому рівні. Контроль Державної аудиторської служби у сфері місцевих фінансів. Аудит ефективності виконання бюджетних програм. Здійснення фінансового контролю на місцевому рівні місцевими державними адміністраціями. Контроль фінансових органів за дотриманням бюджетного законодавства. Контрольні повноваження органів ДКСУ у сфері казначейського обслуговування місцевих бюджетів. Контрольні повноваження органів ДПС. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства. Контроль і аудит фінансової діяльності місцевого самоврядування. Моніторинг та оцінка бюджетних програм.

РОЗДІЛ 4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Європейська хартія місцевого самоврядування. Рада Європи; Хартія, Міжнародний документ від 15.10.1985. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_036
2. Закон України «Про ратифікацію Європейської хартії місцевого самоврядування» від 15.07.1997 №452/97-ВР. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/452/97-вр>.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1088 «Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами» URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1088-2017-%D0%BF21>.
4. Конституція України: від 28 червня 1996 року. №254к/96ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=254%EA%2F96-%E2%F0>.
5. Наказ Державної казначейської служби України від 29 квітня 2013 року № 68 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо переліку підтвердних документів для реєстрації бюджетних зобов'язань та проведення платежів" URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/DKU1283?an=6>
6. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
7. Порядок організації роботи органів Державної казначейської служби України у процесі казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів за доходами та іншими надходженнями, затверджений наказом Державної казначейської служби України від 09.08.2013 № 128. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/dku1300?an=2093>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 травня 2015 р. № 378 "Про затвердження Порядку обслуговування коштів місцевих бюджетів у частині бюджету розвитку та власних надходжень бюджетних установ установах банків державного сектору». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/378-2015-%D0%BF>
9. Закон України від 21.05.1997 №280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні» URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр>.
10. Закон України від 09.04.1999 №586-XIV «Про місцеві державні адміністрації» URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.
11. Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2002р. № 228 "Про затвердження Порядку складання, розгляду та затвердження, та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2002-%D0%BF>
12. Наказ Міністерства фінансів України 29.12.2002 № 1098 «Про затвердження правил складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0047-03>
13. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI // Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a&find=1&typ=21>
14. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.12. 2010 р. № 1132. «Про затвердження Порядку перерахування міжбюджетних трансфертів» – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/1132-2010-%D0%BF20>.
15. Наказ Міністерства фінансів України від 14.01.2011 № 11 «Про бюджетну класифікацію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0011201-11/ed20181204/sp:side>
16. Наказ Міністерства фінансів України від 24.01.2012 № 44 "Про затвердження Порядку складання фінансової та бюджетної звітності розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів" URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0196-12>
17. Наказ Міністерства фінансів України від 23.08.2012 № 938 "Про затвердження Порядку казначейського обслуговування місцевих бюджетів". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1569-12>
18. Наказ Міністерства фінансів України від 21.10.2013 № 885 «Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів в органах Державної казначейської служби України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1915-13>

19. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2015 р. №618 «Про затвердження формули розподілу обсягу медичної субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/618-2015-%D0%BF>

20. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1088 «Про затвердження формули розподілу освітньої субвенції між місцевими бюджетами». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1088-2017-%D0%BF#Text>

Додаткова література

21. Конспект лекцій з дисципліни „Місцеві фінанси” для здобувачів вищої освіти освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 072 “Фінанси, банківська справа та страхування ” (Частина 1) / Укл. Н.Г. Фатюха – Запоріжжя: ЗНТУ, 2018. - 98с.

22. Конспект лекцій з дисципліни «Місцеві фінанси» для здобувачів вищої освіти освітнім ступенем «бакалавр» денної та заочної форм навчання спеціальностей 072 - Фінанси, банківська справа та страхування (Частина 2) / Укл. Н.Г. Фатюха – Запоріжжя: ЗНТУ, 2018.-90с.

23. Андрейків Т.Я., Оліярник В.В. Бюджетна система: навчальний посібник. Львів : Видавництво Львівського торговельно-економічного університету, 2016. 286 с.

24. Васильєва Н. В., Гринчук Н. М., Дерун Т. М., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф. Місцевий бюджет і фінансове забезпечення об'єднаної територіальної громади: навч. посіб./ [Н. В. Васильєва, Н. М. Гринчук, Т. М. Дерун, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук] – К.: – 2017. – 119 с.

25. Казначейська система : навчальний посібник / [П.Ю. Буряк, У.З. Ватаманюк-Зелінська, Н.В. Шевчук, Ю.О. Голинський]. Львів : РВВ НЛТУ України. – 2014. – 236 с.

26. Казначейська система : підручник : для студентів ВНЗ / Віра Іванівна Стоян, Олександр Степанович Даневич, Михайло Йосипович Мац ; Терноп. нац. економ. ун-т. – 3-тє вид, змін. й допов. – Київ : Центр учбової літератури, 2018. – 867 с.

27. Макрофінансове бюджетування : навчальний посібник / [У.З. Ватаманюк-Зелінська, Н.В. Шевчук]. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2015. – 216 с.

28. Сучасна бюджетна система: правила та процедури: навчальний посібник / за заг. ред. В. В. Зубенка. ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-ІІ) впровадження». К., 2017. 184с.

29. Фінанси об'єднаних територіальних громад: навчальний посібник / [Ситник Н. С., Стасишин А. В., Західна О. Р. та ін.]; за заг. ред. Н. С. Ситник.- Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. - 534 с.

30. Бюджетна система в таблицях і схемах : Навчальний посібник / [Ситник Н.С., Західна О.Р., Стасишин А.В., Шушкова Ю.В.]. – Львів : Видавництво: Апріорі, 2017. – 180 с.

31. Бюджетний менеджмент : підруч. / за ред. В. Г. Дем'янишина, Г. Б. Погрішук. – Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 532 с.

РОЗДІЛ 5. ІНТЕРНЕТ САЙТИ

32. Бюджетний моніторинг: Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень. URL:

http://www.ibser.org.ua/UserFiles/File/Monitoring%20Quarter%202015/KV_IV_2015_Monitoring_ukr.pdf.

33. Офіційний сайт Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>

34. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>

35. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету URL: <http://www.budget.rada.gov.ua/>

36. Офіційний сайт Урядового порталу URL: <http://www.kmu.gov.ua/>

37. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: <http://www.minfin.gov.ua/>

38. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України URL: <http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx>
39. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України URL: <http://ndfi.minfin.gov.ua/>
40. Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: <http://treasury.gov.ua/main/uk/index>
41. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
42. Офіційний сайт для працівників бюджетної сфери URL: <https://buhgalter.com.ua/>
43. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
44. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/>
45. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/>.
46. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.
47. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>.
48. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: <http://www.minregion.gov.ua/>.

**РОЗДІЛ 6. ГРАФІК РОЗПОДІЛУ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ
ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ
ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ**

№ розділу, теми (змістові модулі)	Назва розділу, теми (змістового модуля)	Кількість годин за ОПШ			Розподіл аудиторних годин		
		всього	у тому числі		лекції	Семінари, практичні, лабораторні	заліки по модулях, контрольні (контрольні роботи)
			аудиторні	СРС/ІР			
ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ № 1							
1.	Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів	13	8	3/2	4	4	
2.	Організація бюджетного процесу на місцевому рівні	13	8	3/2	4	4	
3.	Застосування ПЦМ у бюджетному процесі	13	8	3/2	4	4	
4.	Фінансово-матеріальна основа місцевого самоврядування	13	8	3/2	4	4	
5.	Доходи місцевих бюджетів	13	8	3/2	4	4	
6.	Планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів	13	8	3/2	4	4	
7.	Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання	14	8	4/2	4	4	
8.	Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства	14	8	4/2	4	4	
9.	Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні	14	8	4/2	4	4	
Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)				-/18			
Разом годин		120	72	30/18	36	36	-

РОЗДІЛ 7. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

7.1 Календарно-тематичний план лекційних занять

№ заняття	Тема лекційного заняття	Кількість годин
<i>ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ № 1</i>		
1.	Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів	4
2.	Організація бюджетного процесу на місцевому рівні	4
3.	Застосування ПЦМ у бюджетному процесі	4
4.	Фінансово-матеріальна основа місцевого самоврядування	4
5.	Доходи місцевих бюджетів	4
6.	Планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів	4
7.	Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання	4
8.	Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства	4
9.	Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні	4
Разом годин		36

7.2 Календарно-тематичний план семінарських (практичних, лабораторних) занять, заліків по модулях, контрольних робіт

№ заняття	Тема семінарського (практичного) заняття. Контрольні роботи (заліки по модулях)	Кількість годин
<i>ЗАЛІКОВИЙ МОДУЛЬ № 1</i>		
1.	Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів	4
2.	Організація бюджетного процесу на місцевому рівні	4
3.	Застосування ПЦМ у бюджетному процесі	4
4.	Фінансово-матеріальна основа місцевого самоврядування	4
5.	Доходи місцевих бюджетів	4
6.	Планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів	4
7.	Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання	4
8.	Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства	4
9.	Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні	4
Разом практичних (семінарських, лабораторних) занять		36
Разом контрольні роботи, заліки по модулях (ЗМ)		
Разом годин		36

7.3 Графік консультацій

№ з/п	Назва розділу, теми, зміст консультації	Кількість годин
1.	Консультація з організації та виконання самостійної роботи студентів; організації індивідуальної навчально-дослідної роботи студентів. Обговорення тем науководослідних робіт та методів наукових досліджень	2
2.	Консультація з підготовки до семінарських та практичних занять; опрацювання рекомендованої літератури	3
3.	Передекзпменаційна консультація	2
Разом годин		7

РОЗДІЛ 8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Сутність і призначення місцевих фінансів, їх функції та структура.
2. Склад місцевих фінансових інститутів.
3. Фінансова спроможність територіальної громади.
4. Концептуальні засади теорії і практики місцевого самоврядування і розвитку місцевих фінансів.
5. Сутність, функції, принципи організації та склад фінансових ресурсів територіальної громади.
6. Міжнародні стандарти організації місцевих фінансів.
7. Поняття та структура місцевих бюджетів.
8. Бюджетний процес на місцевому рівні.
9. Місцеві фінансові органи, їх завдання, повноваження, функції.
10. Організаційні засади складання прогнозів місцевих бюджетів та проектів місцевих бюджетів.
11. Затвердження місцевих бюджетів.
12. Виконання місцевих бюджетів.
13. Особливості формування надходжень та здійснення витрат місцевого бюджету у разі несвоєчасного прийняття рішення про місцевий бюджет.
14. Звітність про виконання місцевих бюджетів.
15. Бюджетна програма.
16. Показники виконання бюджетної програми. Моніторинг виконання програми.
17. Оцінка ефективності бюджетної програми.
18. Паспорти бюджетних програм місцевого бюджету.
19. Звіти про виконання паспортів бюджетних програм.
20. Правила складання паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання.
21. Партисипативний бюджет.
22. Особливості формування доходів місцевого самоврядування за рівнями місцевих бюджетів.
23. Склад, структура, планування і порядок фінансування видатків місцевих бюджетів.
24. Фінансовий норматив бюджетної забезпеченості.
25. Бюджет розвитку місцевих бюджетів.
26. Фінансово-кредитна діяльність ОМС.

27. Дефіцит і профіцит місцевих бюджетів.
28. Міжбюджетні відносини: сутність та моделі організації.
29. Державна політика фінансового вирівнювання місцевих бюджетів.
30. Розмежування видатків між бюджетами.
31. Види та порядок перерахування міжбюджетних трансфертів.
32. Управління коштами місцевих цільових фондів та контроль за їх використанням.
33. Економічна природа місцевого оподаткування та еволюція його розвитку.
34. Склад місцевих податків і зборів в Україні. Порядок встановлення місцевих податків та зборів і їх адміністрування.
35. Поняття і форми місцевих запозичень та місцевих гарантій.
36. Граничні обсяги місцевого боргу та місцевих гарантій.
37. Порядок здійснення місцевих запозичень і надання місцевих гарантій.
38. Поняття комунальної власності, суб'єкти та об'єкти права комунальної власності.
39. Фінансові ресурси підприємств, організацій та установ комунальної форми власності.
40. Бюджетне фінансування об'єктів комунальної власності.
41. Поняття житлово-комунального господарства, його завдання, функції та структура.
42. Повноваження органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування щодо встановлення та регулювання цін (тарифів) на житлово-комунальні послуги.
43. Програмно-цільовий метод формування та виконання місцевих бюджетів.
44. Казначейське обслуговування коштів місцевих бюджетів.
45. Контроль і аудит фінансової діяльності органів місцевого самоврядування.
46. Повноваження органів місцевого самоврядування.
47. Система місцевого самоврядування.
48. Поняття, функції та правовий статус територіальної громади.
49. Власні та делеговані повноваження органів місцевого самоврядування та способи їх реалізації.
50. Аудит ефективності виконання бюджетних програм.

РОЗДІЛ 9. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Політика щодо дедайнів та перескладання:

- усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін;
- самостійна робота включає в себе самостійне опрацювання питань, що стосуються тем лекційних занять, які не ввійшли в теоретичний курс або ж були розглянуті коротко, їх поглиблене опрацювання за рекомендованою літературою, а також виконання завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу;
- індивідуальну роботу студент виконує самостійно, відповідно до методичних вказівок та визначеного викладачем завдання і терміну;
- ліквідація заборгованості відбувається протягом 2 тижнів після встановленого терміну у дні визначені викладачем. При цьому оцінка знижується на 10 % (якщо заборгованість не була обумовлена поважними причинами), а якщо заборгованість виникла з поважних причин (напр., по хворобі студента) - зниження оцінки не передбачається;
- здобувачі вищої освіти, після завершення аудиторних занять, мають право підвищити свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.

Політика щодо академічної доброчесності:

- списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). За використання телефонів і комп'ютерних засобів без дозволу викладача, порушення дисципліни студент отримує за заняття 0 балів і зобов'язаний відпрацювати таке заняття;
- під час роботи над завданнями, користуючись Інтернет-ресурсами та іншими джерелами інформації студент зобов'язаний вказати джерело, використане під час виконання завдання;
- усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 30%;
- у разі виявлення факту текстових запозичень більше 30% студент отримує за завдання 0 балів і має повторно виконати завдання, які передбачені даним силабусом;
- списування під час виконання завдань заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв);
- мобільні пристрої можуть бути використані лише із дозволу викладача.

Політика щодо відвідування:

- відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять) є обов'язковим;
- за об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік, карантин) навчання може відбуватись в дистанційному режимі. за погодженням із керівником курсу студент може презентувати виконані завдання під час консультації викладача;
- студент, який спізнився, вважається таким, що пропустив заняття з неповажної причини з виставленням 0 балів за заняття, і при цьому має право бути присутнім на занятті;
- студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених курсом.

9.1. Таблиця оцінювання знань та компетентностей студентів

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються за таким співвідношенням:

- практичні (семінарські)/самостійні/індивідуальна робота – 50% семестрової оцінки.
Максимальна кількість – **50 балів:**
  - практичні (семінарські)/самостійні – 30 балів;*
  - індивідуальна робота – 20 балів.*
- екзамен – 50% семестрової оцінки.

Максимальна кількість – **50 балів.**

Підсумкова максимальна кількість – **100 балів.**

Таблиця оцінювання знань та компетентностей студентів

Поточний контроль**						Самостійна робота*		Екзамен	Разом
Теми/бали						СРС	ІНДЗ		
Теми 1	Теми 2	Теми 3	Теми 4-5	Тема 6-7	Теми 8-9			10	10
5	5	5	5	5	5			50	100
30						20			
50									

*індивідуальну роботу приймає лектор

**поточний контроль приймають викладачі, які проводять семінарські/практичні заняття.

9.2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

Критерії оцінювання знань та компетентностей студентів за видами робіт

Види робіт	Критерії оцінювання	Оцінка
Практичні роботи/ семінарські заняття	Оцінку «відмінно» (максимально 5 балів за практичну роботу/семінарське заняття) студент отримує за умови відповідності виконаного завдання студентом та його усної/письмової відповіді (захисту виконаної практичної роботи). Відсутність тієї чи іншої складової знижує оцінку. Відмінно («5») – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.	5
	Добре («4») – студент достатньо повно володіє матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.	4
	Задовільно («3») – студент в цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.	3
	Незадовільно («2») – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.	2
	Незадовільно («1») – студент частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.	1
Самостійна робота	Самостійна робота студентів, яка передбачена з теми поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється на семінарах та під час підсумкового семестрового контролю: <ul style="list-style-type: none"> • розгорнутий, вичерпний виклад змісту питань; • опрацювання необхідних законів і нормативних матеріалів 	10

	<p>України, міжнародних та міждержавних угод, обов'язкове посилання на них під час розкриття питань;</p> <ul style="list-style-type: none"> повний перелік необхідних для розкриття змісту питань категорій та законів; використання актуальних фактичних та статистичних даних, матеріалів останніх подій в економічній та фінансовій сфері в країні та за її межами; використання матеріалів періодичної преси; посилання на опрацьовані джерела при висвітленні питань семінарського заняття; проведений опис об'єктів; використані матеріали з практики роботи фінансових органів. 	
	<ul style="list-style-type: none"> порівняно з виконанням роботи на найвищий бал не зроблено розкриття двох пунктів, указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання) 	8-9
	<ul style="list-style-type: none"> порівняно з виконанням роботи на найвищий бал не зроблено розкриття трьох і більше з пунктів, указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання); робота студента малообгрунтована, неповна; студент не опрацював законодавчі матеріали, матеріали періодичної преси; студент не використав опрацьовані матеріали на семінарському занятті; 	6-7
	<ul style="list-style-type: none"> робота студента малообгрунтована, неповна; використані матеріали лише підручника; студент не використав опрацьовані матеріали на семінарському занятті; 	5-1
	<ul style="list-style-type: none"> робота не виконана 	0
ІНДР	<ul style="list-style-type: none"> глибоке розкриття проблем, відображення власної позиції, опрацювання додаткових джерел літератури, використання практичних матеріалів, виступ перед групою 	10
	<ul style="list-style-type: none"> глибоке розкриття проблем, відображення власної позиції, опрацювання додаткових джерел літератури, використання практичних матеріалів 	8-9
	<ul style="list-style-type: none"> робота суто компілятивного рівня 	6-7
	<ul style="list-style-type: none"> робота подана невчасно. Робота студента не відповідає означеним вимогам, зміст роботи не відповідає обраній темі дослідження 	5-1
	<ul style="list-style-type: none"> завдання не виконано 	0
ЕКЗАМЕН	<p>Екзамен як форма підсумкового контролю є обов'язковим для всіх студентів. Максимальна кількість балів за екзамен Екзаменаційний білет містить 23 завдання, завдання 3-ьох рівнів складності</p>	50
	<p>Перший рівень (завдання 1-10) – завдання із вибором відповіді – це теоретичні питання, що мають по чотири варіанти відповідей, з яких одна є правильною. За кожне правильно виконане завдання студент одержує 1,5 бала (максимально 10 * 1,5 = 15,0 балів).</p>	15

	<p>Другий рівень (завдання 11-20) – практичні завдання з декількома варіантами розв’язку. За кожне правильно виконане завдання студенту виставляється 2 бали (максимально 10 * 2,0 = 20,0 балів).</p> <p>Результат екзамену залежить від загальної кількості набраних балів. Оцінка одержана на екзамені є остаточною</p>	20
	<p>Третій рівень (завдання 21-23) – ситуаційні завдання з повним поясненням одержаних відповідей. Потрібно проілюструвати відповідь схемами, графіками, таблицями. В цих завданнях, за необхідності, треба записати формули для розрахунків, послідовні та логічні дії всіх розрахунків, навести одиниці вимірювання одержаних показників і зробити належні висновки. За кожне правильно виконане завдання студенту виставляється 5 балів (максимально 3 * 5 = 15,0 балів)</p>	15

9.3. Шкала оцінювання успішності студентів за результатами підсумкового контролю

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється відповідно до Положення про контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Львівському національному університеті імені Івана Франка.

Бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка
90-100	<p>Студент демонструє повні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни «Бюджетний менеджмент», правильні і обґрунтовані дає відповіді. Вміє використати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та зіставляти дані і робити правильні висновки. Приймає активну участь на семінарських/практичних заняттях, дискусійних моментах лекцій та у науковій роботі (конференції, круглі столи, наукові семінари, публікація статей).</p>	<p style="text-align: center;">Високий</p> <p>Студент повністю відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам дисципліни «Бюджетний менеджмент»</p>	Відмінно/ (А)
81-89	<p>Студент добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни «Бюджетний менеджмент», робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні</p>	<p style="text-align: center;">Достатній</p> <p>Студент відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам дисципліни «Бюджетний</p>	Добре/ (В)

	практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною.	менеджмент», однак під час відповідей може допускати незначні неточності.	
71-80	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни «Бюджетний менеджмент» робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Помилки у відповідях/ розв'язках/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять та виконанні індивідуальних / контрольних завдань.	Достатній Студент відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Бюджетний менеджмент», однак на додаткові питання з теоретичних положень та практичних завдань відповідь не чітка і не повна.	Добре/ (C)
61-70	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни «Бюджетний менеджмент». Розуміє основні положення, що є визначальними у курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усунути після зауваження викладача.	Середній Студент частково відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Бюджетний менеджмент» та забезпечує достатній рівень відтворення основних положень дисципліни	Задовільно/ (D)
51-60	Студент має певні знання, передбачені в програмі дисципліни «Бюджетний менеджмент», володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами відповідає та теоретичні питання та пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни.	Середній Студент частково відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Бюджетний менеджмент» і є мінімально допустимий рівень знань у всіх складових навчальної програми дисципліни.	Задовільно/ (E)
	Студент може відтворити окремі	Низький	Незадовільно

21-50	фрагменти з курсу «Бюджетний менеджмент», однак працював він пасивно, його відповіді під час семінарських та виконанні практичних завдань в більшості є неправильними, необґрунтованими. Розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутнє.	Студент відповідає окремим фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам з дисципліни «Бюджетний менеджмент», однак не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни «Бюджетний менеджмент».	з можливістю повторного складання/ (FX)
0-20	Студент повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни «Бюджетний менеджмент». Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними.	Незадовільний Студент не відповідає фаховим, предметним компетентностям та програмним результатам дисципліни «Бюджетний менеджмент» і не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни.	Незадовільно з повторним вивченням/ (F)

РОЗДІЛ 10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчально-методичне та наукове забезпечення системи організації навчального процесу з навчальної дисципліни „Місцеві фінанси” включає:

- державні стандарти освіти;
- навчальні та робочі навчальні плани;
- програму навчальної дисципліни;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- плани семінарських і практичних занять та методичні рекомендації з їх проведення;
- завдання та методичні матеріали до виконання самостійної роботи (СРС);
- завдання для проведення проміжного контролю (тестові завдання);
- законодавчі та інструктивно-методичні матеріали;
- опорний конспект лекцій;

РОЗДІЛ 11. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Тема заняття. Методики активізації процесу навчання	
ПРОБЛЕМНІ ЛЕКЦІЇ	Проблемні питання:
<p>Проблемні лекції направлені на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, використовується досвід зарубіжних навчальних закладів. Студентам під час лекцій роздається друкований матеріал, виділяються головні висновки з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, на які лектор відповідає сам, не чекаючи відповідей студентів</p>	<p><i>Тема 1. Сутність, складові та засади організації місцевих фінансів</i> <u>Проблемні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Правовий статус територіальних громад в Україні. Фінансова автономія територіальної громади 2. Фінансове забезпечення органів місцевого самоврядування: паритет фінансових ресурсів та повноважень 3. Вітчизняна практика функціонування місцевих фінансів та її відповідність міжнародним стандартам організації місцевих фінансів <p style="text-align: center;"><i>Тема 3. Організація бюджетного процесу на місцевому рівні</i> <u>Проблемні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Стан та основні проблеми формування і використання коштів місцевих бюджетів в сучасних економічних умовах 2. Соціальна спрямованість місцевих бюджетів. 3. Формування та використання коштів бюджетів розвитку місцевих бюджетів. 4. Дефіцит і профіцит місцевих бюджетів: тенденції та проблеми останніх років. <p><i>Тема 4. Фінансово-матеріальна основа місцевого самоврядування</i> <u>Проблемні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Управління коштами місцевих цільових фондів та контроль за їх використанням. 2. Формування та використання коштів резервних фондів органів місцевого самоврядування. <p style="text-align: center;"><i>Тема 5. Доходи місцевих бюджетів</i> <u>Проблемні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виконання зобов'язань за місцевими запозиченнями і місцевими гарантіями. 2. Ризики місцевих запозичень. <p style="text-align: center;"><i>Тема 9. Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні</i> <u>Проблемні питання:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми казначейського обслуговування коштів місцевих бюджетів. 2. Практичні аспекти програмно-цільового методу на місцевому рівні 3. Реформа адміністративно-територіального устрою України та її вплив на реалізацію

	бюджетної політики.
<p><i>Мозкові атаки</i> – метод розв’язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію</p>	<p>Тема 3. Організація бюджетного процесу на місцевому рівні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Диверсифікація доходів місцевих бюджетів 2. Бюджетний процес в ОТГ <p>Тема 5. Доходи місцевих бюджетів</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вплив малого бізнесу на формування доходів місцевих бюджетів 2. Населення як учасник на ринку місцевих запозичень.
<p>Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів</p>	<p>Тема 8. Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Забезпечення фінансово-економічних інтересів територіальної громади через механізм участі органів місцевого самоврядування у заснуванні комунальних банків
<p>Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу</p>	<p>Тема 3. Бюджет місцевого самоврядування – фінансова основа територіальної громади</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз структури, динаміки та виконання планових показників доходів і видатків місцевих бюджетів. Оформлення висновків і пропозицій. 2. Аналіз бюджетів розвитку місцевих бюджетів. Оформлення висновків і пропозицій. 3. Оцінка фінансового стану адміністративно-територіальних одиниць. Оформлення висновків і пропозицій. <p>Тема 8. Організація фінансової діяльності підприємств місцевого господарства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення розміру бюджетної дотації комунальним підприємствам на основі вихідних даних. Оформлення висновків і пропозицій. 2. Планування та калькулювання собівартості робіт (послуг) на підприємствах і в організаціях житлово-комунального господарства.
<p>Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються; для представлення певних; досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань тощо</p>	<p>Презентація аналітичних матеріалів за темами навчальної дисципліни Презентації лекцій Презентації науково-дослідних робіт студентів</p>

РОЗДІЛ 12. РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Ресурси мережі Інтернет із законодавства України	Ресурси мережі Факультету з навчальної дисципліни
<p>1. Офіційний сайт Президента України. URL: http://www.president.gov.ua/</p> <p>2. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: http://www.zakon.rada.gov.ua/</p> <p>3. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету URL: http://www.budget.rada.gov.ua/</p> <p>4. Офіційний сайт Урядового порталу URL: http://www.kmu.gov.ua/</p> <p>5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України URL: http://www.minfin.gov.ua/</p> <p>6. Офіційний сайт Віртуального університету Міністерства фінансів України URL: http://edu.minfin.gov.ua/Pages/Default.aspx</p> <p>7. Офіційний сайт Академії фінансового управління Міністерства фінансів України URL: http://ndfi.minfin.gov.ua/</p> <p>8. Офіційний сайт Державної казначейської служби України URL: http://treasury.gov.ua/main/uk/index</p> <p>9. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: http://www.ukrstat.gov.ua/</p> <p>10. Офіційний сайт для працівників бюджетної сфери URL: https://buhgalter.com.ua/</p> <p>11. Офіційний сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського URL: http://www.nbu.gov.ua/</p> <p>12. Офіційний сайт Львівської національної бібліотеки України ім. В. Стефаника. URL: http://www.lsl.lviv.ua/</p> <p>13. Офіційний сайт Державної служби фінансового моніторингу України. URL: http://www.sdfm.gov.ua/.</p> <p>14. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index.</p> <p>15. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: http://sfs.gov.ua/.</p> <p>16. Офіційний сайт Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. URL: http://www.minregion.gov.ua/.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Програма навчальної дисципліни ▪ Робоча програма навчальної дисципліни ▪ Методичні рекомендації з вивчення тем ▪ Плани семінарських та практичних занять та методичні рекомендації до їх проведення ▪ Методичні рекомендації з виконання самостійної роботи студента (СРС) ▪ Методичні рекомендації до виконання індивідуальної роботи студента ▪ Засоби діагностики знань студентів з навчальної дисципліни ▪ силабус